

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 30 peti
a Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3.—, večji inserati peti
vrsta Din 4.— Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod«
velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8 — — — — — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 190.
NOVO MESTO, Ljubljanska c., tel. št. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. — — —
Račun pri poštne čerkovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

LJUBLJANA — OGNJIŠČE JUGOSLOVENSKE NARODNE MISLI

Na sinočnem volilnem shodu v Mestnem domu in na drugih sestankih je Ljubljana zopet izpričala svojo jugoslovensko zavest in bo tudi 8. novembra s častno udeležbo pri volitvah dokumentirala svojo udanost Jugoslaviji

Ljubljana, 4. novembra.

Tisti malodušneži in od raznih vplivov oplaseni ljudje, ki še vedno ne verujejo v velikanski uspeh volitev v Ljubljani, so se morali snoči prepričati, da bo udeležba še mnogo večja, kakor so jo pred shodi pričakovali največji optimisti.

Ze pol ure pred napovedanim začetkom so volilci pričeli polniti veliko dvorano Mestnega doma in ob 3/4 na 20. so bile zasedene že vse dolge vrste stolov, ob 20. je bila pa dvorana do zadnjega kotička polna pričakujočih glav. Iz šent-

jale neovrgljive resnice ter segale iz srca v srce. Jekleno verigo logičnih misli so stresali aplavzi pritrdjevanja in odobravanja. Ni bilo osamelih klincev in vzklikov, zakaj vsa množica je bila le ena duša. Ob besedah svete jeze in ogorčenja nad zapeljanimi in zapeljivci se je stisnila pest množice, da so se čule pokati mišice.

Minister dr. Albert Kramer je pozdravil svoje stare znance, posebno pa tudi one, ki šele žele postati njegovi prijatelji pri skupnem in slovnem delu za napredek države. Obširno je govoril o minulih časih strasti in nereda ter opisal z vso nazornostjo in dokazi, kdo je kriv, da smo prišli tako daleč. S prepričevalnimi črtami je pa tudi narisal grozotno sliko bodočnosti naroda in države, ki ji prete sovražniki od znotraj in od zunaj z istimi sredstvi in se enako vesele uspehov svojih peklenjskih naklepov. Da se teh usodnih posledic rešimo, je potrebno predvsem delati za državo Slovencem, ker z njo živimo in napredujemo ali pa poginemo.

Ogorčenje zborovalcev je raslo od besede do besede in le lastnemu premagovanju iz resne močnatosti se je zahvaliti, da ni izbruhnilo iz dvorane.

Minister Kramer je pa tudi govoril o svobodi, ki jo volilni zakon daje narodu pri izbiri poslancev. Če bi bili nasprotniki preverjeni v uspeh, bi se volitev gotovo udeležili, da bi zopet uklepali narod v verige, kakor so to delali doslej.

Ljubljana je ob vseh usodnih trenutkih pokazala zdrav instinkt in je bila tako leta 1917 prva in je vodila ob majski deklaraciji ves narod k Jugoslaviji. Sedaj pa vsa Ljubljana zopet koraka na čelu naroda, da to Jugoslavijo očuvamo in si jo ohranimo.

Silne ovacije državi, edinosti in kandidatu kot nosilcu te rešilne in ohranjajoče ideje so sledile govoru dr. Kramerja. Za njim je pa z najtemperamentnejšimi besedami podal sliko položaja namestnik kandidata g. Ivan Tavčar, obenem je pa govoril tudi, kako je zlasti za Ljubljano potrebna velika udeležba pri volitvah, ker nam edino ta more zagotoviti nadaljnji napredek mesta.

Med govoroma so neprestano prihajale nove vrste volilcev, da so bili polni vsi hodniki, pa tudi po stopnicah in celo na dvorišču ter okrog Mestnega doma so stale množice, da vsaj v duhu prisostvujejo pričetku boja, ki pomeni največjo manifestacijo za pozitivno delo v prid države.

Ob zaključku shoda je predsednik g. Turk pozival zborovalce, naj dne 8. t. m. pokažejo z dejanjem, kar smo izjavljali v nešteti pozdravnih in vdanostnih brzojavah predsedniku vlade g. Petra Živkoviču in Nj. Vel. kralju. Po shodu so se množice razšle v trdnem pričanju, da bo Ljubljana s častjo pokazala svoje mišljenje.

Shod pri Kajfežu

Ob isti uri so pa imeli volilni sestanki volilci šentjakobskega okraja v znani restavraciji g. Kajfeža, ki so jo tako napolnili, da so bili natlačeni vsi prostori in so ljudje poslušali govore celo na prenapolnjenem dvorišču stoji na mizah. Sestanku je predsedoval šef blagovnega oddelka poštne direkcije g. Janežič, ki je pozdravil volilce in govoril ter dal besedo najprej županu g. dr. Dinku Pucu. Z navdušujočimi besedami je bodril župan svoje občane in jim raztolmačil pomen volitev, ki pomenijo tudi za Ljubljano trenutek, ko se odloči njena usoda, ali naj se povrne v stanje nekdanje dolge vasi, ali naj se pa razvije v moderno veliko Ljubljano.

Kakor na shodu v Mestnem domu, tako so tudi tu poslušali govornike pristaši vseh nekdanjih strank, ki so sklenili izbrisati iz svojih src nekdanjo strast in v slogi delati za bodočnost vse države in tako tudi za korist vsakega posameznika. Le s težavo si je priboril skozi tesno stisnjeno gnečo vhod v prostorni salon kandidat minister dr. Kramer, ki ga je vse pozdravljalo z največjimi simpatijami kot svojega starega znanca, nesebičnega prijatelja vseh slo-

jev in najboljšega zagovornika vseh potreb mesta Ljubljane. Hrom kronski penzionist, ki se je dal primesti na sestanek, se je opravičil pri ministru, da mu ne more odstopiti svojega prostora in v resnici je bila dvorana tako natlačena, da ni mogel dobiti stola niti namestnik kandidata g. Ivan Tavčar. Ko so ponehale ovacije, je pozdravil ministra dr. Kramerja predsednik g. Janežič kot zaščitnika vsega mešanstva in zagovornika vseh zahtev šentjakobskega okraja, ki je podpiral želje vseh občanov vedno brez razlike na njih strankarsko pripadnost.

Minister dr. Kramer se je predvsem priporočil svojim vedno zvestim pristašam, a s svojimi izjavami si je pridobil tudi neomajano zaupanje svojih nekdanjih nasprotnikov. Svojo pomoč je predvsem zagotovil malemu človeku, ki je podpora v teh težkih časih najbolj potreben in je obljubil, da bo pri izpolnjevanju svoje poslanske naloge predvsem gledal, da država pomaga Ljubljani na socialnem polju. Agitatorji za abstinenco pri volitvah so sami odločali o usodi kronskih penzionistov, monopolskih delav in drugih takih revežev in glasovali proti predlogu dr. Kramerja, ki jim je hotel rešiti vsaj nekaj za življenje najpotrebnejših krušnih drobtin.

Ko je minister dr. Kramer končal svoj močno učinkujoč govor, je govoril njegov namestnik g. komisar OUZD Tavčar o posledicah gospodarske krize pri nas, ki smo jo tudi sami krivi, ker nismo o pravem času skrbeli za rezerve. In ko bomo z udeležbo pri volitvah dne 8. t. m. pričeli sodelovati pri slovnem delu za državo, bo prva naloga poslancev, da država kruha našemu človeku. Kar se tiče javnega glasovanja pri volitvah, je pa govornik podčrtal, da se pravi mož ni nikdar bal pokazati, koga voli. Tudi majske deklaracije nismo sklepali tajno, temveč jo je vsak patriot podpisal s svojim polnim imenom, zato pa tudi sedaj glasujemo vsi ponosno, da lahko odločimo ob zgodovinskem trenutku naše države. Iz žirovske doline, tam ob zapadni meji naše države, so prišli k govorniku kmetje in povedali, kako na oni strani naši neprijatelji simpatizirajo z abstinenco. Obenem so pa možje tudi izjavili, da ob meji v žirovski in poljanski dolini gre volit vse do zadnjega moža, ker imajo priliko vsak dan gledati, kam jih abstinenca lahko zapelje. Energično pojdimo na volišča z vso energijo in odločnostjo pa nastopamo tudi zadnje dni pred volitvami, da nikdo ne ostane doma. Vsakdo naj pomisli, kakšnega pomena je udeležba pri volitvah za mesto Ljubljano, ki rabi še za sto in sto svojih potreb velike državne pomoči.

S kratkim govorom je opozarjal na pomen volitev in pozivljal k udeležbi tudi g. Jože Mura iz Novega mesta, nato je pa v imenu beguncev s Primorja obširno utemeljeval potrebo udeležbe pri volitvah tudi industrijalec g. Batjel. Ko so govorili še minister dr. Kramer, g. Batjel in pa g. Štrukelj, ki je zlasti opozarjal na potrebo podrobneje dela od moža do moža, in ko je g. župan šaljivo omenil, da

so pristaši abstinence izbrali za svojo himno prelepo: »Ti boš pa doma ostal« ter te verze izpopolnil z vrstico: »Strankam suhe zemlje ribala.« je predsednik Janežič zaključil izvrstno uspešno zborovanje z zahvalo govornikom ter vse zborovalce pozval, da se vsi udeležijo sestanka, ki bo v četrtek zvečer zopet v restavraciji pri Kajfežu, kjer se volilci pogovore o najpotrebnejšem delu za volitve.

Ljubljanski obrtniki!
Dan našega ponosa in zavesti, ko bomo s svojo sodelležbo pri volitvah povzdignili ugled naše države in javno izpričali ljubezen do našega kralja, je predurmi.

Volitve 8. novembra bodo manifestacija in plebiscit za državo.

Da damo duška svoji zavesti, sklicujemo v petek ob 6. uri zvečer velik volilni sestanek vsega obrtništva v Ljubljani v restavraciji Zvezda.

Udeležite se polnoštevilo!

Za volilni odbor obrtnikov:
JOSIP REBEK

Trafikantom v ravnanje

Bliza se 8. november in s tem dan volitev, ko bo vsak zaveden državljan oddal svoj glas v prid in napredek naše ljubljene domovine Jugoslavije.

Temne sile, iz katerega razloga že, skušajo na vse načine vplivati na volilce, da se ne udeležijo teh volitev. Trafikanti, tovariši! Ne nasedite takim zapeljivcem in kategorično zavrnite vsakega, ki se bi vam približal s tako zahtevo. Časi so resni, po vsem svetu je zavladala huda gospodarska kriza, ki je delno zajela že tudi našo ljubljeno Jugoslavijo in se nam obeta v bodoče še poostreje. Treba bo velikega stvarnega dela, da čim bolj prebredemo ta kritični čas. Da se to zgodi, so nam potrebni nepristranski, samo za dobrobit in gospodarski napredek delujoči ljudski zastopniki. V pošteve prihajajoči kandidati za ta mesta, ki jih bomo volili 8. novembra, so skrbno izbrani strokovnjaki, ki nam že njih imena jamčijo za plodnosno stvarno delo v novo izvoljeni narodni skupščini.

Tovariši trafikanti! Proč s strankarstvom, ki je spravilo našo državo v tako mučen položaj, da smo bili že v zasmeš našim, nam ne posebno naklonjenim sosedom. Šele odločna volja našega ljubljenskega vladarja, izražena v manifestu 6. januarja 1929, nas je rešila iz tega močvirja. Tovariši trafikanti! Pokažimo tudi mi, da je nam država nad vse, pojdimo v nedeljo

vsil na volišče, da oddamo svoj glas in s tem pokažemo trdno voljo za skupno, močno Jugoslavijo.

Odbor Udruženja tobačnih trafikantov.

Obrtniki na plan!

Kakor smo 6. januarja z največjim zaupanjem sprejeli modre ukrepe našega ljubljenskega vladarja, ki so onemogočili staro zagrizeno strankarsko borbo, tako smo sprejeli poziv vlade na volitve za svojo državljansko dolžnost, da s svojim javnim pristankom potrdimo hvaležnost našemu kralju, da nas je rešil gospodarske propasti in da neokleveno izpričamo vse našo javnost in inozemstvu: Obrtnik je za složno gospodarsko delo!

Obrtnik hoče močno in ujedeno Jugoslavijo!

Obrtnik ljubi svojega kralja! To so gesla, ki nas vodijo v nedeljo 8. novembra na volišče. Med nami ne sme biti omahljivca! Ta dan je dan složne zavesti dela, ki ga hoče potrditi tudi z našim pristankom!

Se več! Izbirali si bomo svoje predstavništvo za naš nacionalni parlament, v katerem se ne smejo nikdar več ponoviti strankarske borbe v zaslepljeni strasti. V ta parlament pošljimo moze našega zapajanja! Mnogo imamo izmed kandidatov mož, katerih že dovršeno delo pričča o veliki ljubezni za našo stan. So možje iz naših vrst in preudarni gospodarski strokovnjaki. Njim zaupajmo svoje glasove v zavesti reka:

Zvestoba za zvestobo!

Veliko imamo težej in težav. Mnogo važnih odločitev bo padlo v novem narodnem predstavništvu in pri teh moramo tudi mi sodelovati!

Kdor se ne udeležijo volitev, tudi ni upravičen do kakšnih zahtev!

On s svojo neudeležbo odobrava že vse ono, kar mora slediti.

Če pa poverim svoje zaupanje možu, ki me bo zastopal, sem upravičen od nlega zahtevati, da me zastopa v mojem interesu! Zato, kdor ne gre volit, greši nad svojo vestjo!

Slovenski obrtnik je politično dovolj zrel in zaveden. Njega ne sme zapeljati nobena zlohotna agitacija, ki bi ga odvrgla pri tem razvažnejšem sodelovanju! Zato tudi ne sme nihče v nedeljo ostati doma!

Obrtniški stan je tisti, ki ljubi svojega kralja in domovino! — Živel kralj!

Naša stanovska parola pa je: V nadstrankarski borbi, — roko v roki — za gospodarski in socialni napredek s tem, da volim

državno listo Petra Živkoviča!

Za volilni odbor obrtnikov:

Josip Rebek.

Ljubljanski volilci!

Danes ob 8. zvečer bodo volilni sestanki v gostilni pri Mraku na Rinski cesti, v Gasilskem domu na Ilovici in v gostilni pri Kovačiču na Dunajski cesti. Poleg drugih govorikov bosta govorila na vseh sestankih g. minister dr. Albert Kramer in njegov namestnik v kandidaturi Ivan Tavčar.

Jugoslavija in oboroževalno premirje

Odgovor naše vlade na noto Društva narodov — Jugoslavija se pridružuje enoletnemu premirju

Beograd, 4. novembra. AA. Na septembarskem zasedanju skupščine Društva narodov je bila sprejeta resolucija, ki poziva vse države, da glede na bližajočo se razorožitveno konferenco sprejmejo s 1. novembrom 1931 oborožitveno premirje za leto dni. Minister zunanjih zadev je poslal 29. oktobra t. l. generalnemu tajniku Društva narodov pismo, ki mu je dodal to-le izjavo kraljevske vlade:

»Vlada kraljevine Jugoslavije je sprejela na znanje poročilo o resoluciji skupščine Društva narodov z dne 29. septembra 1931, nanašajoče se na oborožitveno premirje za leto dni, in izjavlja, da se bo počenši s 1. novembrom 1931 pa do 31. oktobra 1932 vzdržala povečanja vsakršnega oboroževanja. Da pa ne pride do morebitnih nesporazumov, kraljevska vlada naglašja, da si razlaga to premirje v smislu zadnjega stavka petega odstavka petega oddelka prvega dela poročila komisije Društva narodov, in v smislu šestega odstavka istega oddelka tega poročila (uradni dokument 93—1931—11.

Kino Ljubljanski dvor
Telefon 2730

BOZANSKA GRETA GARBO

Divje orhideje

Ob 4., pol 8. in 9. zvečer

Organizacija jugoslovenskega denarstva

Denarni položaj naše Narodne banke in države je zelo trden

V češkem narodno-gospodarskem društvu v Pragi je predaval v ponedeljek ravnatelj Anglo-českoslovaške in praške kreditne banke Fr. Herold o jugoslovenskem denarstvu.

Najstarejša in obenem najmlajša oblika jugoslovenskih denarnih zavodov so komunalne hranilnice. Na zapadu Jugoslavije so najstarejše, na vzhodu pa najmlajše. Po zadnjih izkazih, nanašajočih se na konec l. 1929., je v Jugoslaviji 57 hranilnic, ki upravljajo nad 1925 milijonov Din vlog. Največ in najstarejših hranilnic je v bivši Sloveniji in sicer nad polovico z vlogami nad 1219 milijonov Din. Najmlajša hranilnica je »Hranilni in zastavni zavod mesta Beograda«. Mestne hranilnice v Jugoslaviji so v mnogih primerih podjetnice ali upravne zasebnogospodarskih mestnih podjetij.

Posojilnice v našem pomenu besede so v Jugoslaviji tudi redke. So skoraj izključno tudi v zapadnem delu Jugoslavije. V smeri proti vzhodu se izpreminjajo v gospodarska društva. V bivši Srbiji kreditnih denarnih društev po odnotni zakonodaji doslej sploh ni dovoljeno ustanavljati. Celotno premoženje, ki ga upravljajo posojilnice in kreditna društva v Jugoslaviji, se ceni na 2,5, morda na 3 milijarde dinarjev.

Od vseh družb kakršne koli vrste sploh je zdaj v Jugoslaviji 32 central, ki so same upravljale 31. decembra 1930. nad 906,2 milijonov Din premoženja.

Najbolj razširjena vrsta denarnih zavodov v Jugoslaviji so pa delniške denarne ustanove. Tudi tu pa ovira pri ugotovitvi njihovih statističnih podatkov neenotnost centralizacije, kajti organizirane so celotno v petih zvezah v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu in Novem Sadu. Združujejo pri tem v mnogih primerih nedelnske denarne družbe ter celo nekatere zavarovalnice tako, da so njihove statistične publikacije dokaj neenotne. Visoko stanje po bankah upravljanega premoženja v dravski, savski, drinski in dunavski banovini je posledica koncentracije bank v Ljubljani, Zagrebu, Sarajevu in Beogradu. Iz podrobnih pregledov podanih banovin je razvidno, da so to večinoma male banke s kapitalom pod 1 milijon Din, ki opravljajo prav za prav delo naših posojilnic, katerih v srednji in vzhodni Jugoslaviji sploh ni. Vsem jugoslovenskim bankam skupno premoženje je znašalo ob koncu leta 1929. Din 17.236.500.000. To premoženje je bilo naloženo v milijonih dinarjev: v gotovini 843,9, v menicah in devizah 5.153,9 v računih dolžnikov 9.383,0, v vrednostnih papirjih 1089,9, v raznih računih 765,8. Od vsega tega premoženja je bilo zaupanih 67 denarnim zavodom v Beogradu 2752,8 milijonov Din, 29 denarnim zavodom v Zagrebu pa 3708,8 milijonov Din. Če primerjamo poudene številke, vidimo, da je pretežni del življenja delniških denarnih zavodov osredotočen v Zagrebu, kjer upravljajo banke nad 7,3 milijarde Din od celokupnih 17,2 milijarde Din, ki jih upravljajo vsi delniški zavodi privatnega značaja v Jugoslaviji. Upoštevati pa moramo, da absorbirajo zagrebške banke s svojimi številnimi podružnicami denarno življenje tudi v drugih delih Jugoslavije. Iz primerjanja podatkov o zagrebških in beograjskih bankah je nadalje presenetljivo razmerje njihovih lastnih in zaupanih jim sredstev. V zagrebških bankah znaša to razmerje približno 1 : 10, dočim znaša v beograjskih okroglo 1 : 3. Ta razlika je posledica dejstva, da gre v Zagrebu večinoma za stare in v bolj industrijsko razvitem delu Jugoslavije zasidrane zavode, dočim gre v Beogradu v 21 primerih za zavode, ustanovljene šele med vojno. V zadnjih letih so vse jugoslovenske banke razmeroma dobro poslovale. Večina dividend se je gibala nad 10 odstotkov.

Zgodovina jugoslovenskega denarstva

Jugoslovensko denarstvo je razmeroma mlado. Njegovi skromni začetki datirajo iz začetka 70 let. Nadaljnje etape njegovega razvoja so iz dobe okrog l. 1883. t. j. leto po ustanovitvi srbskega kraljevstva, ko je bila ustanovljena tudi sedanja jugoslovenska Narodna banka. Nadalje pa iz let okrog 1908–1910. t. j. iz dobe sovražnih akcij Avstro-Ogrske, ko si je znala Srbija s svojo naravno silo najti druga pota v svet, kakor preko Avstro-Ogrske. Zaradi smotrenih akcij Jugoslovenov se začenja tudi znatnejši dotok inozemskega kapitala v sedanje jugoslovenske dežele sploh. Iz teh časov datira tudi začetek delovanja naših čeških bank v Jugoslaviji. Največji izmed delniških denarnih zavodov zasebnega značaja v bivši Srbiji je podružnica bivše praške Kreditne banke v Beogradu. Njeni činitelji so opravili v gospodarskem življenju Jugoslavije veliko delo, saj so bili v bivši Srbiji soustanovitelji obsežne sladkorne in pivovarske industrije, ki jo podružnica še sedaj financira, poleg tega napredujejo nekateri tekstilnih tovarn, tvornic spirita, rudnikov itd. V bivši Hrvatski in Slavoniji zavzema poleg največje jugoslovenske delniške banke privatnega značaja, namreč Prve hrvatske štedionice, zopet najodličnejše mesto Jugoslovenska banka v Zagrebu, afilacija Zirnostenke banke, ki se vodi konservativno, previdno. Ta upravlja nad eno milijardo Din premoženja in je tudi v znatni meri udeležena na sladkorni, spiritalni, mlinarski in drugih industrijah. Nadaljna pomembna črna denarna žilnica v Jugoslaviji

sta Češke industrijske banke v Jugoslaviji in pripadajoča ji afilacija Prva hrvatska banka v Zagrebu. Po vojni so ustanovili Čehi in Slovaki v Zagrebu Češkoslovensko banko v Zagrebu, poprej v Daruvaru, ki skuša pritegniti nase vrsto manjših slovaških denarnih zavodov, ki imajo svoje sedeže že iz predvojne na bivšem, Madžarski podrejenem ozemlju.

Najvažnejšo vlogo pa igra v Jugoslaviji še vedno avstrijski in madžarski kapital. Reprezentant v tej smeri je Jugoslovenska združena banka, imenovana Union banka, ki je nastala s postopnim spajanjem po prevratu iz šestih različno kombiniranih afilacij dunajskih in budimpeštanskih bank. Pod dunajskim in budimpeštanskim vplivom so v Jugoslaviji banke s kapaciteto približno 3,2 milijarde Din. Ta inozemski vpliv je pa mnogo večji, če pomislimo, da financirajo madžarski in avstrijski denarni zavodi celo vrsto jugoslovenskih podjetij tudi neposredno. Pri tem se ne računa z madžarskim in avstrijskim vplivom v jugoslovenskih zavarovalnicah, ki jih je nad 20, da ne govorimo o 10 neposrednih filijalkah inozemskih zavarovalnic. Ta vpliv je tako velik, da lahko mirno rečemo, da obvladajo inozemski zavodi po pretežni večini vse jugoslovensko zavarovalništvo.

Francoški kapital se udeležuje jugoslovenskega gospodarskega življenja večinoma neposredno. Angleški kapital tudi nima posrednikov. Italijanski kapital deluje neposredno na dalmatinski obali.

Največja jugoslovenska banka je delniška banka Prve hrvatske štedionice v Zagrebu. Banka je upravljala ob koncu l. 1930. okrog 2 milijardi vlog, t. j. skoraj 22 odstotkov v vseh jugoslovenskih bankah in upravlja v celoti okrog 3.013,6 milijona Din lastnih in zaupanih ji sredstev. Druge pomembne jugoslovenske banke so v Ljubljani: Zadruga gospodarska banka in Ljubljanska kreditna banka, v Zagrebu poleg že omenjenih češkoslovaških bank in Prve hrvatske štedionice konservativna Srbska banka in Gradska štedionica, v Beogradu poleg omenjenih češkoslovaških bank sta večja zavoda Jadransko-podunavska banka in Beogradska zadruga, dd. Državni denarni zavodi so: Poštanska štedionica, Državna hipotekarna banka in Privilegirana agrarna banka, vse s sedežem v Beogradu. Poštarna hranilnica je upravljala 31. decembra 1930 nad 19.000 čekovnih računov z vlogami v znesku nad 978,8 milijonov Din. Državna hipotekarna banka je nastala l. 1922. iz »Uprave javnih fondov, ki datirajo iz l. 1862. Ta je brez delniškega kapitala, ker ima samo državne fondove kot poslovni kapital in je upravljala l. decembra 1930 nad 496,7 milijonov Din zaupanege ji premoženja. Privilegirana agrarna banka je bila ustanovljena šele l. 1929 z delniškim kapitalom 700 milijonov Din, torej izredno visokim, od katerega je večino vpisala država. Namen banke je v prvi vrsti financirati agrarno reformo in podpirati izvoz poljedelskih pridelkov. V skupino državnih ali poldržavnih bank je treba pristiati še sponovo Državno industrijsko banko s kapitalom 150 milijonov Din, ki ima naloge mobilizirati industrijske investicijske kredite.

Emisijska jugoslovenska banka je Narodna banka kraljevine Jugoslavije, od države popolnoma neodvisen zavod. Nastala je iz bivše srbske emisijske banke l. 1920. po tečajnem pobiranju pobočnih zavodov bivše Avstro-Ogrske banke. K povzdigu pomena jugoslovenske Narodne banke je treba omeniti, da je bila letos z zakonom 11. maja v Jugoslaviji uvedena zlata valuta in temu primerno prirojeni tudi statusi Narodne banke. Po zakonskih določbah mora imeti zdaj jugoslovenska Narodna banka 35 odstotkov zlatega in deviznega kritja vsega obkopa, vstevši na predložitve plačilnih terjatev 25 odstotkov, mora biti krito izključno z zlatom. V resnici pa znaša po zadnjem izkazu Narodne banke z dne 22. oktobra njeno kritje v zlatu in devizah celih 38,13 odstotka, v samem zlatu pa 26,74 odstotka. Obkopi bankovcev je znašal vstevši takoj plačilne terjatve pri Narodni banki 22. oktobra 6.194,9 milijonov Din, dolg države Narodni banki je padel od 4.020,7 milijona Din dne 31. decembra 1930 na 1825,3 milijone Din zdaj. Iz tega je razvidno, da je sedanji denarni položaj jugoslovenske Narodne banke in države zelo trden.

Denarno in gospodarsko življenje Jugoslavije stalno napreduje. Prirojena živost jugoslovenskega naroda sročno preostaja vse sedanje težke preizkušnje.

Danes in jutri
zadnjikrat

ZAPADNA FRONTA 1918

Film se prikazuje v celoti in sicer ob 1/4 3. popoldne v kinu MATICA in ob 1/2 6. zvečer v kinu IDEAL. Vse predstave odslej le za odrasle!

Smola.

— Dva dni ste ležali nezavestni, tako ste se bili pretesli, ko ste padli z motocikla. Rešili smo vas samo s tem, da smo vam dajali pitl konjak.

— Takšna smola! Tako ugodna prilika, pa je človek nezavesten.

Anton Juh je bil umorjen

Policija je morilecu baje že na sledu

Ljubljana, 4. novembra. Kakor smo že včeraj poročali, so našli v dolini proti »Wörthofnu« okrog pol 10. zjutraj mrtvega nekega moškega, ki je bil ustrelen. Ugotovili so, da gre za 38letnega Antona Juha (ne Jaga). Ob pol 11. je že prišla policija, nadzornik g. Matko Močnik, dežurni uradnik g. Luštek in policijski zdravnik dr. Avramovič.

Dr. Avramovič je po ogledu mrtvega takoj ugotovil, da ne gre za samomor, temveč da je bil Juh zavratno ustrelen. Zato so govorili vsi znaki, kajti držal je eno roko v žepu, pa tudi samokresa niso našli nikjer. Šele pri točnejši preiskavi so našli v grmovju dobrih 5 korakov od

potem se po Juha prepeljali v mrtvašnico k Sv. Krištofu.

Pokojni Juh je imel na sebi rjav usnjat jopič, pod njim je nosil rjavo sportno obleko. Nosil je kratke sportne hlače, svetle nogavice in svetlorjave nizke čevlje. pod glavo mu je pa ležala siva karista čepica. Kraj njega so našli lepo, skoraj novo svetlorjavo aktovko. Mrtvec je ležal sklen na desni strani, imel je eno roko v žepu, drugo pa krčevito iztegnjeno predse. Na rokah je imel lepe usnjate svetle rokavice.

Policija je med preiskavo ugotovila, da je prišel pokojni Juh 9. oktobra v Ljubljano v družbi pekovega pomočnika Josipa Grudna. Oba sta bila brez službe in iskala sta zaslužka v Ljubljani. Pri Juhu so našli potni list, glaseč se na njegovo ime ter listine na imena Josipa Grudna. V aktovki so našli tudi potrdilo, iz katerega je razvidno, da je pred kratkim prejel podporo za brezposelne v Ljubljani.

POLICIJA V AKCIJI

Policija je včeraj mobilizirala ves svoj aparat, preiskava je bila poverjena nadzorniku g. Matiji Močniku, ker je bil aef kriminalnega oddelka g. Zajdelja slučajno včeraj odošen. Ze včeraj popoldne je policija zaslišala več znancev pokojnega Juha ter je na podlagi zaslišanja in zanesljivih informacij izvedela za vse pokojnikovo življenje, s kom je bil v družbi, kje je nazadnje hodil in kaj je delal v zvezi s tem je bil že smoti aretiran nekdo, ki je indirektno osumljen umora, ponoči je pa policija v razne kraje poslala kriminalne uradnike in agente, da izsledijo pravega zločinca, ki je policiji že znana. Policija je prepričana, da se ji bo posrečilo zagoteti zločin pojasniti že danes ali pa jutri, če pojde vse po sreči.

OBDUKCIJA TRUPLA

Davi ob 9. se je vršila v mrtvašnici pri Sv. Krištofu obdukcija trupla pokojnega Antona Juha. Obduciral ga je sodni zdravnik dr. Suher, asistiral mu je pa dr. Bežič, navzoč je pa bil tudi preiskovalni sodnik dr. Lederhas in kot zapisnikar dr. Pompe. Pri obdukciji lobanje so ugotovili, da gre nedvomno za umor in da je samomor popolnoma izključen. Smrt je nastopila takoj. Krogo so našli v lobanji. Obdukcija je trajala eno uro.

POZIV POLICIJE

Uprava policije v Ljubljani prosi vse, ki so jim znani osebni podatki pokojnega Juha, zlasti pa vse one, ki so ga videli zadnjič 24 ur pred smrtjo, da se javijo na policijo in da ji sporočijo morebitne podrobnosti o Juhu ter njegovem življenju.

imate mojo vizitko — dal mu je Jakobov naslov.

Ubogi Jakob je moral sam na kongres. Toda pomagaj si malomeščan v vele mestu! Zato ni čuda, da je prišel namesto na kongres za povzdigo morale na kongres za povzdigo telesne lepote, se pravi, v nekakšen varijete je zašel, pa sam ni vedel kam. Seveda se je imenito zabaval in celo v družbi nešteti deklet, kdo bi se jih pa mogel otresti.

Drugi dan ga je seveda strahovito bolela glava in ni vedel niti, kaj se je ponoči godilo z njim, zato je brez oklevanja plačal vsoto, ki jo je zahteval grofov šofer za šopek in prstan; plačal je iz družbene blagajne.

Morda bi se še doma vse srečno izteklo, pa je prišla za nesrečnim Petrom »zaljubljenec« Yvetta. Kako jo je pogledal krepostni svak, ko je ležala v Petrovem objemu, si lahko mislimo. V čednostno hišo je pa še baš tedaj prišel grof in žena je stopila pred zaprepačenega moža, deviški Jakob se je skrival v skrinjah in kotvih, da bi mu ne bilo treba pokazati blagajne in sploh je bilo vse zmešano. Peter ni več vedel, kje se ga drži glava, ko so vsi priznali njegovo »ljubico« za njegovo hčerko in ko je morala poljubiti celo asketa svaka kot njegova nečakinja — nazadnje sta pa stopili še pred njega obe hčerki s svojima ženinoma, kar je pa bilo vendar preveč. Dejal je, da je kitajski cesar ter popolnoma norel, »ker se že vsak izdaja za nekaj drugega kot je«. S krepostnim svakom se je tudi pošteno spričkal ter mu priznal, da ni bil na kongresu.

Natančnejši podatki so v kinu Matica.

Narodno gledališče

DRAMA

Začetek ob 20.

4. nov., sredo: Dve nevesti, premijera. Izv. 5. nov., četrtek: Brez tretjega. Red E.

Drvi ob 20. uri bo v naši drami premijera izvirne Golarjeve veseligrice iz kmečkega življenja »Dve nevesti« v režiji g. režiserja Lipaha. Veseligrice je izredno zabavna ter nam opisuje predvsem kmečke svatovske običaje. Predstava se vrši izven abonmana.

Begovičeva drama »Brez tretjega« se uprizar v četrtek 5. t. m. za red E z gospe Miro Damičlovo in g. Levarjem. Režija prof. Šestova. Drama je dosegla pri obeh dosedanjih uprizoritvah popoln uspeh.

OPERA

Začetek ob 20.

4. nov., sredo zaprto.

5. nov., četrtek: Viktorija in njen huzar. Red C.

6. nov., petek zaprto (generalka).

7. nov., sobota: Košana. premijera. Izven.

»Viktorija in njen huzar« se ponovi v četrtek 5. t. m. v ljubljanski operi za red C. Muzikalno in vsebinsko izredno interesantna opereta je imela pri vseh dosedanjih uprizoritvah velik uspeh. Dirigira kapelmik dr. Švara. V glavnih vlogah gospe

Poličeva in Ribičeva ter gg. Gostič, Janko, Peček in Zupan. V vlogi sobarice Riquette nastopi prvič na našem odru gđica Anta Kovačičeva, bivša članica mariborskega gledališča. Kovačičeva je že ponovno dokazala, da ima lepo igralski talent, tokrat pa bo prvič nastopila v ljubljani tudi v pevski vlogi. Režija Povheto. Predstava se vrši za red C.

Gostovanje znamenitega pariškega baleta v naši operi. V torek dne 11. t. m. gostuje v opernem gledališču znameniti pariški baletni ansambel, ki je znan po vsej Evropi pod imenom Fantastični balet »Lole Fullere. Baletni ansambel nastopi s spremljevanjem orkestra in izpolni s svojim izredno zanimivim programom vse večer. Balet je prvovrsten. Vstopnice bodo od sobote dalje pri dnevnih blagajni v operi.

Beležnica

Koledar.

Danes: Sreda, 4. novembra, katoličani: Dragotin, Dragomer; pravoslavni, 22. oktobra: Averkije.

DANAŠNJE PRIREDITVE.

Kino Matica: Deviški Jakob.
Kino Dvor: Divje orhideje.
Kino Dvor: Divje orhideje.
ZKD: »Zapadna fronta 1918«. Ob 14.15 v kinu Matic.
ZKD: »Zapadna fronta 1918«. Ob 17.30 v kinu Ideal.
Jakopičev paviljon: Razstava kiparja Goršeta.

Mineraloški institut na univerzi: Predavanje gđice. Zemljanove ob 19: O novodobni prehrani.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Leustek: Resljeva cesta 1; Bohinec, Rimska cesta 24, in dr. Kmet, Dunajska cesta 41.

Gostilniška obrtno-nadaljevalna šola

Ljubljana, 4. novembra.

V ponedeljek popoldne so z malo internost slovesnostjo popolnoma na tihem odprli to za napredek gostilničarskega stanja in vsega tujkega prometa prevažno šolo v ponosnem novem Gostilničarskem domu na Privozu. Ker bo Gostilničarski dom odprt šele pozneje z veliko svečanostjo. Včeraj je šola pričela že z rednim poukom, ki se ga udeležuje 48 gojenk in gojencev pod vodstvom vodje šole, nadučitelja g. Frana Marolta, njegovega namestnika g. Mlakarja, znanega našega strokovnjaka g. Fiale, ki bo vodil serviri in kuharski pouk, ter g. Jelencu, ki poučuje pri našem tujskem prometu najvažnejše tuje jezike francoščino, nemščino in italijanščino.

Gojenci so razdeljeni na 3 oddelke takoli, da bo pouk na šoli po učni razdelbi v oddelkih trajal vse dni v tednu, saj hoče kuratorji šole, ki mu predseduje načelnik Zveze gostilničarskih združenj in predsednik ljubljanske zadruge g. Fran Kavčič in so v njem najuglednejši zastopniki stanja, vzgojiti naraščaj, ki bo tudi najtežjim nalogam kos in v čast vsega stanja.

Razen prezasluznega načelnika g. Kavčiča in učiteljskega ter učencev sta se otvoritve šole udeležila tudi člana kuratorija gg. podpredsednik Krapeš in Dachs, ki sta z vso poštrevolnostjo podpirala predsednika pri vseh delih za njo.

Načelnik šolskega kuratorija g. Kavčič je v svojem govoru opozarjal učence, da so prišli v krasno novo stavbo, ki se je zanj boril ves stan dolga desetletja, z ustvaritvijo lastnega doma je pa gostilničarski stan dobil tudi prostor za šolo, ki je prva v vsej državi in zato v ponos korporaciji, v korist naraščaju, pa tudi v ponos in korist našemu mestu in vsej banovini, njeni sadovi bodo pa koristili tudi vsej državi. V šoli je dana naraščaju prilika za strokovno izobrazbo, ki naj pripomore, da dobi vsa banovina res strokovno pripravljene nove moči. Uspehov naraščaja se že danes veselijo starejša generacija, ki je šolo z največjo poštrevolnostjo ustanovila in ji sedaj dala tudi lastni dom, kjer uspehi šole pomenijo nov procvit stanja in povečanje tujkega prometa, ki je edina rešitev naših krajev iz težke gospodarske krize.

V lastnem domu se bo naraščaj gostilničarskega stanja naučil vse potrebne teorije in izobrazil v vseh strokah, ki jih zahteva sodobnost. V tečajih se bodo gojenke in gojenci izobrazili o serviranju in kuharski umetnosti, o kletarstvu, poznanju surovin, prehranbeni kemiji in higijeni, seveda pa tudi o vseh vprašanih tujk-gospodarskega prometa, zlasti pa o praktičnem gospodarstvu. Najrazličnejši tuji jeziki naj omogočijo naraščaju občevanje s tujci, odpro naj jim pa tudi pot v tujo strokovno literaturo, da si razširi obzorje in lahko kosa z inozemskimi strokovnjaki. Vzgojitelji so sami priznani strokovnjaki, zlasti hvaležno nalogo ima pa naš gastronomski umetnik g. Fiala.

Govornik je končno požel šoli največji uspeh ter se zahvalil vsem faktorjem, ki so jo omogočili s svojo podporo, obenem je pa pozval mladino, naj s pridnostjo in vztrajnostjo pokaže, da je njena trdnost volja delati le čast stanu, ki je za njo toliko žrtvoval. Z delom naj pokaže mladina svojo hvaležnost, kar bo njej sami v prid, starejši generaciji pa v najsilnejše zaščeno, da je vzgojila nov rod, ki gre nogumno in lepo bodočnost.

Ko je še vodja šole g. Marolt v prekrasnem govoru opozarjal učence na poštrevolnost zadruge, šolskega kuratorja in vseh faktorjev, ki so jim omogočili strokovno izobrazbo, je mladino pozval k disciplini, ki je temelj vsega uspeha, nato bila pa končana svečanost, ki pomeni novo dobo v razvoju gostilniškega in njemu sorodnih stanov ter vsega našega tujkega prometa.

Šola je včeraj že pričela z rednim poukom.

Pozabili boste vse skrbi in smejali se boste od vsega srca

Ob 4., 8. in 9 1/4 zvečer

pri vefilmu

Deviški Jakob

V glavnih vlogah

Najnovější Fox-zvočni tednik.
Ta spored si morate ogledati!

Predprodaja vstopnic od 11 — 1/2 13.

Film po znameniti šalo-
giji »SVETNIK«, ki jo je
uprizoril tudi šentjakob-
ski gledališki oder.

**Felix Bressart in
Ralph A. Roberts**

ELITNI KINO MATICA

Telefon 2124.

Najboljša šaloigra te sezone!

Dnevne vesti

— Občinski nameščencem dravske banovine. Pomen volitev v Narodno skupščino na dan 8. novembra vam je znan. Pozivamo vas, da se jih gotovo udeležite ter s tem izpraznite svojo državljansko zavestnost. Obenem vas prosimo, da vsak v svojem delokrogu skuša ovreči vse lažnjive vesti, ki se uporabljajo proti volitvam, zlasti opozorite volilce na veliko škodo — abstinenca pri volitvah. — Zveza org. obč. učiteljev in vpokojencev drav. banovine.

— K pozivu aktivnim in vpokojenim državnim uslužbencem. V soboto smo priobčili poziv državnim aktivnim in vpokojenim uslužbencem, naj se udeležijo nedeljskih volitev v Narodno skupščino, da je med podpisanimi društvi in organizacijami pomotoma izostalo Udrženje želez. uradnikov krajevine Jugoslavije, občastna uprava Ljubljana, ki seveda tudi v celoti odobrava ta poziv in se mu z navdušenjem pridružuje.

— Pozor, lovci! Da bo udeležba pri volitvah povsem neovirana, vabimo svoje člane, naj v nedeljo 8. t. m. ne prireajo skupnih lovov. — Predsedstvo SLD.

— V pomirjevanje davkoplačevalcev. Dravska finančna direkcija v Ljubljani javlja, da poštne položnice, ki jih razpošiljajo in dostavljajo ravno kar davč. uprave davkoplačevalcem za IV. četrtletje 1931, niso opomini za plačilo davkov, torej koraki eksekucije, temveč so samo opozorilnega značaja (opozorilne poštne položnice), obračun o letnem predpisu, plačnin in eventualnem zaostanku davkoplačevalca, da se na ta način seznanji s svojim davčnim kontom ter si prihrani nepotrebnega pota k davčni upravi. Te položnice so tedaj izdane le v prid davčnega zavezanca, ne da bi mu vsled tega nastali kakšni škodi. Baš zaradi tega morajo davčne uprave, predno oddajo položnice na pošto, poslati vsem županom svojega področja razglas, v katerem objavijo, naj davkoplačevalci dvignejo te položnice sami na pošto, ako jih pošta ne bi dostavila.

— Razpis ustanove. Razpisuje se ustanova pokojne Gabrijele Rehn, posestnice v Crikvenici. Obresti ustanovne glavnice se bodo podelile štirim revnim osebam, rojenim na bivšem Kranjskem, vsaki do Din 377.97. Prošnje je treba vložiti do 3. decembra pri kr. banski upravi in jim priložiti spričevalo o zmožnosti, spričevalo ubožstva in rojstni list.

— Nalezljive bolezni v dravski banovini. Od 15. do 21. oktobra je bilo v dravski banovini 54 primerov tifuznih bolezni, 27 griže, 98 škrlatinke, 167 ošpic, 202 dave, 13 dušijevga kašlja, 28 šena, v otroški niške vročice ter po 1 nalezljivega vnetja možganov, krčevite odreenelosti, vranice, prisada in stekline.

— Prepovedane publikacije. Nouranje ministrstvo je prepovedalo uvažati in razširjati v naši državi v Rumuniji (v Kostanci) izhajajoči albanski list »Shquiperia Erec« in brošuro »Tutta L' Albania di tutti gli Albanezik, ki je izšla v italijanskem jeziku in jo je spisal albanski profesor Mehmed Vokši.

— Splitska občina šteti. Splitska občina je sestavila proračun za leto 1932, v katerem se je pokazalo njeno prazdnanje, da začne temeljito štetiti. V primeri z lanskim proračunom se je letošnji skrenil za 1.710.000 Din in znaša 27.125.235 Din.

— Iz prometne službe. Premeščeni so pomožni oficijal Rudolf Potočki iz kurilnice Dugo selo v kurilnico Zagreb glavni kolodvor, viakovodja Ivan Klobučar iz Vukovara v Kosovsko Mitrovico, prometni uradnik in postajenačelnik Leo Zvan iz Melencev v Dalj in pomožni strojevodja Edvard Bizjak iz Siska v Zagreb glavni kolodvor.

— Dobave. Direkcija drž. rudnika Velenje sprejema do 12. t. m. ponudbe glede dobave 1000 kg kristalne sode, 300 škatel krema za čevlje, 300 kg pšenčnega zdroba in 200 kg testenin. — Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 19. t. m. ponudbe glede dobave električnega materiala.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo nekoliko oblačno, v splošnem pa le po vreme. Včeraj je bilo skoraj po vseh krajih naše države jasno, deloma oblačno je bilo samo v Ljubljani in Zagrebu. Najvišja temperatura je znašala včeraj v Beogradu 12.3, v Skoplju 11.3, v Ljubljani 10.2, v Zagrebu 9.3, v Mariboru 8.2 in v Sarajevu 7.3. — Davi je kazal barometer v Ljubljani 775.5, temperatura je znašala 0.3.

— Nesreče in nezgode. Tudi danes so morali v ljubljansko bolnico prepeljati več žrtev nesreč. Med temi je 37letni Janez Silva, lastnik in artist malega cirkusa, ki gostuje te dni v Mengšu. Producciral se je na konju in padel z njega ter zadobil notranje poškodbe. — Josip Tavčar, 71letni, sinček posestnika iz okolice Kranja, je padel pred dnevi z drevesa in si poškodoval desno roko in levo nogo. — Vinka Kavčič,

čla, 4letno siroto brez staršev iz vasi Zele občina Moste pri Kamniku, je včeraj ugriznil konj v levo lice in ga precej poškodoval. — Na Bledu je pri močnji kravi brcnila 5letno posestnico Ano Marotovo, ki je padla in si zlomila levo roko v rami.

— Posvetovalnica za pijance. V Zagrebu imajo posvetovalnico za pijance, ki jo je ustanovil klub jugoslovenskih zdravnikov abstinentov. Vsak torek zvečer pregledujejo pijance trije poštvalni zdravniki in jim dajejo nasvete, kako naj se iztrga iz krepilv demona alkohola. Čim ima pijanec za seboj prvo postajo na poti k poboljšanju, je že na konju. Zdravniki pravijo, da je pijanstvo ozdravljivo. Pijancem, ki neha piti, se pozna to zlast na živcih, ki se jim takoj pomirje. Morda pa le ni resničen pregovor, da se pijanec spreobrne, kadar se v famo zvrne. Tako posvetovalnica bi bila dobra tudi v Ljubljani, samo dvomimo, da bi pijanci zahajali v njo.

— Poskušeni samomor. V hotelu Central v Zagrebu si je hotel včeraj končati življenje Franjo Cerkvenik iz Divače. Pognal si je kroglo v glavo, pa ni dobro meril in se je samo težko ranil. Najbrže bo na eno oko oslepel, ker je poškodovan očesni živec. Bajle se je hotel ustreliti, ker ima na vesti teža zločin.

— Brdka usoda zaljubljenega dekleta. Na Sušaku je skočila pod zagrebški brzovlak 26 letna Božica Berović iz Kostene Sv. Lucije. Božica je imela že več let rada mornarja iz domačega kraja Tomo Zgulin. V nedeljo je bila s fantom na izprehodu in ko se je vrnila domov, jo je mati ožmerjala. To jo je tako potrla, da je skočila pod vlak.

— Koža malih dojenčkov je zelo občutljiva. Mokrota in pot napravita kožo rdečo. Ne samo rdeče pege, temveč po vsem životu jih moramo mazati s Palmira Baby Lanolinkremo. Otrokova koža pridobi s tem elastičnost in odpornost proti vnetjem — Palmira Baby Lanolinkrema ne zamaši kožnih celic. Uporabljajte tedaj po principih najnovejših higiene k pravih Palmira Baby Lanolinkremo.

— Foto - sport zadovolji vsakogar - kamero, kupljeno pri Fr. P. ZAJEC, optik Ljubljana, Stari trg 9. — Ceniki brez plačilo 591

— Pri zapeki, motnjah pri prebavi, gorčici v želodcu, krvnih navali, glavobolu, splošni slabosti vzemite jutraj na tešče kozarec »Franz Josefov« grenčice. Po izkušnjah, nabranih na klinikah za notranje bolezni, je »Franz Josefov« voda izvanredno dobrodelno odvajalno sredstvo. »Franz Josefov« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Iz Ljubljane

— **Volilni sestanek za volilce Ljubljana - mesto** se vrši dne 5. t. m. ob 20. uri v restavraciji »Miklič« na Masarykovi cesti za šentpeterski okraj. Na sestanku poroča kandidat minister g. dr. Albert Kramer, g. Tavčar Ivan in drugi. Volilci udeležite se tega sestanka polnoštevilno!

— **Volilni sestanek za volilce Ljubljana - mesto** se vrši dne 5. t. m. ob 20. uri v gostilni pri »Fortuni« na Vodovodni cesti za bežigranski okraj. Na sestanku poroča kandidat minister g. dr. Albert Kramer, g. Ivan Tavčar in drugi. Volilci, udeležite se tega sestanka polnoštevilno!

— **Volilni sestanek za volilce Ljubljana - mesto** se vrši dne 5. t. m. ob 20. uri v gostilni pri »Kavčiču«, Privoz, za šentjakobski okraj. Na sestanku poroča kandidat minister g. dr. Albert Kramer, g. Ivan Tavčar in drugi. Volilci, udeležite se tega sestanka polnoštevilno!

— **Volilni sestanek za volilce Ljubljana - mesto** se vrši dne 5. t. m. ob 20. uri v gostilni pri »Levu« na Gosposvetski cesti za kolizejski okraj. Na sestanku poroča kandidat minister g. dr. Albert Kramer, g. Ivan Tavčar in drugi. Volilci, udeležite se tega sestanka polnoštevilno!

— **Slovena blagoslovitev novega italijanskega vojaškega oopokališča.** Kakor znano, je bilo letos italijansko vojaško pokopališče pri Sv. Križu lepo urejeno, tavi ob 10. se je vršila slovesna blagoslovitev novega italijanskega pokopališča, kjer počivajo žrtve svetovne vojne. Svečan blagoslovitvi so prisostvovali tudi predstavniki naših oblasti.

— **Dnevna slikarska šola za dame** in gospe pod okriljem umetniške šole »Probudac«, se zopet odprla. Opozarjamo na to, šola posebno osebe, ki se žele izpopolniti v akvarelni, pastelni in oljni tehniki. Po učne kakor lani priznana slikarica Henrika Šantlova v lastnem ateljeju. Vpisovanje dnevno pri g. prof. A. Severju, ravnatelju umetniške šole »Probudac«, v poslopju Tehniške srednje šole, kjer je nabit tudi točnejši razglas.

Izjemoma še danes sprejema prijave za ABONMA Elitni kino Matica!

— **»Dve nevesti«** nam drevi Cvetko Golar pokaže v drami, pomagale mu bodo pa naše najboljšie igralke z igralci, ki so nam vstvarili naš kmečki stil. Kjer so pa kmečke neveste in kjer so naši ljudje in nekaj babnic zraven, tam pa ne more biti brez njih živopisca Maksima Gasparija. Tako pa tudi pri tem ilustratorju življenja našega naroda moramo vedno misliti na Golarja in njegove vedno žive in vedno pristne ter prijetno po domače stilizirane figure. Na odru sta se torej našla ta dva umetnika in Maksim Gaspari je Golarjevi igri narisal scenerijo in figurine, ki so razstavljene v oknu knjižarne Tiskovne Zadruga v Selenburgovi ulici. Sami znani originali in tipi, pa če se imenujejo to pot Minca in Liza ali šmarina mati Melharca, mogočni Napaljon ali prebrisani stric Andrejka, Melharjev oče ali Močernadnikov Miha, Nace ali Rožnikov Tone, potovka Neža ali pa mlinarjev hlapec — vsi so naši in popolnoma naši od znotraj in zunaj, ker so Golarjevi in Gasparijevi. Prvič sta nam pa Gaspari in Golar pokazala tri naše hiše: kmečka je pri Melharju, bahaško gosposka pri Napaljonu in beraska pri Močernadniku. Vse dni si jih publika ogleduje in pretehtuje, saj je v njih v tem ali onem kolenu tudi doma.

— **Današnji živilski trg.** Tudi davi je bilo na trgu vsega dovolj. Začetek meseca je pač in kmetje so pripeljali mnogo sadja, zelenjave in sočivja. Ker so računali da bo šla kupčija dobro. Sicer je pa bila kupčija res živahna in gospodinjje so zalagale z vsem potrebnim. Kakor običajno ob tržnih dneh, so tudi davi pripeljali velike množice jabolok vseh vrst in kako vosti Zvrhane košare so stale poleg polnih jerbavov in zabojev. Prodajali so jih od 2 do 5 Din po kakovosti. Tudi hrusk je bilo dovolj, dočim je sezona grozdja skoraj že končala. Na Vodnikovem trgu je bilo samo nekaj črnega grozdja, ki so ga prodajali od 5 do 8, na Počarjevem trgu pa na stojnicah se prodajalo belo grozdje od 3 do 10 Din kg. Kostanja je še vedno dovolj, orehov so pripeljali zelo veliko. Cene so že običajne, liter kostanja 2.50—3 Din, takisto orehov. Tudi sezona gob je pri kraju, na trgu je bilo še nekaj sivk in lisičk, jurčkov pa bolj malo. Zelenjave je bilo v izobilju, cene so ji nespremenjene. Na perutninskem trgu je bilo tudi živahno. Kmetje so prinesli mnogo perutnine in jaje Jajca so prodajali povprečno po 1.25 Din komad, par 2.25 Din. Cene govejemu in telečjemu mesu so nespremenjene, pač pa so nekoliko padle prešičjemu. Razne dele svinjine so prodajali od 12 do 18 Din. Na Sv. Petra nabrežje so kmetje davi pripeljali nad sto vov krompirja in zeljnatih glav. Povprečna cena krompirja na debelo se je gibala od 1.10 do 1.20 Din, zeljnate glave so pa prodajali od 1 do 2.50 Din komad po težo.

— **Dnevna gledališka blagajna.** Od petka 6. t. m. dalje bo poslovala dnevna gledališka blagajna zopet v operi in sicer v vestibulu. Dnevno bo odprta od 10. do pol 13. in od 15. do 17. ure.

— **Tromostje.** Balustrada na starem mostu je postavljena že delj časa, pri novih mostovih samo na eni strani, ožrajene so pa že obrežne terase. Te dni so začeli obklesavati vidne ploskve pri novih mostovih, ki bodo obdelane kot umetni kamei.

— **O novodobni prehrani** bo povedala mnogo zanimivega in koristnega, gdnja Jerica Zemljanova, voditeljica gospodinjstvskega tečaja Mladike, na predavanju, ki ga priredi drevi ob 19. uri ljubljanska družnica Sadrž s tega in vrtnarskega društva v dvorani mineraloškega inštituta v univerzi.

— **Gospodinjstvske pomočnice,** kuharice, sobarice, pestunje, postrežnice, snazilke, ki so ob nedeljah popoldne proste, pridite v naše nedeljsko shajališče v Prečni ulici 2. Tam so sestanki naših članic, poučni tečaj za nemščino in šivanje, predavanja in prijeteljski razgovori. V teh deževnih in mrzlih dnevih, ko vas narava ne vabi več na izprehode, ne tratite časa in denarja po zabaviščih, nego ga vporabite v večjo svojo korist. Naše shajališče je namenjeno le vam, tovarišice. Pri nas boste slišale koristno besedo in našle razumevanje za svoj položaj. »Zveza gospodinjstvske pomočnice« in njeno glasilo »Gospodinjstvske pomočnice« smo si ustanovile služkinje same v izboljšanje in napredek svojega stanu. Vsaka, ki ima resen misel in dobro voljo za skupno delo, nam je dobrodošla. Prijave za pouk v nemščini in šivanju se še sprejemajo, kakor tudi naročnice na glasilo »Gospodinjstvske pomočnice«.

— **Zveza gospodinjstvske pomočnice.** — **Jadranove plesne vaje** se bodo vršile v četrtki ob 20. v dvorani Trgovskega doma (Stimon Gregorčičeva ulica). Pouk najnovejših plesov pod vodstvom g. Jenka Vljudno vabimo.

— **Vseuč. prof. dr. A. Gosar** predava v sredo 4. t. m. ob 18. v zbornišni dvorani univerze o »socioloških in ekonomskih osnovah moderne družbene reforme«.

— **Darovi za stradalce** v Beli Krajini. Pisarni RK v Wolfovi ulici so izročili: Gdč. Mayer Julija, učiteljica i ča težu pri Brežicah, 182.50 Din kot zbirko šolske mladine in tamošnjega prebivalstva. J. F. K. 50 Din, Benedikt Ponž 10 Din, neimenovani akademik 10 Din.

— **Ceneje nego v razprodaji** in pri tem le prvotno blago za plašče, obleke, zimske suknje in vso ostalo manufakturno nabavite pri znani tržnici NOVAK na Kongresnem trgu. 576n

— **Tovarna J. Reich** sprejema mehko in škrobijeno perilo v najlepšo izvršitev.

— **Danes plesne vaje** trgovskih nameščencev ZPNJ v veliki dvorani hotela Union. Izra Negode Jazz. Začetniki točno.

— **Film »Zapadna fronta«** še danes in jutri. Ker je zanimanje za ta film še vedno zelo veliko, ga bo ZKD predvajala še danes in jutri. Odslej so vse predstave dostopne le odraslim, ker se bo film tako v Matici, kakor tudi v Idealu predvajal v celoti tako v tonu kot tudi v dialogu. Zadržanje predstave filma »Zapadna fronta« se vrše danes in jutri nepreklono in sicer o 14.15 v Matici in ob 17.30 v kinu Ideal.

— **Preporočila redna plesna vaja** v soboto ob pol 20 v Trgovskem domu Vodi Jenko Zlasti novinci točnost!

— **Ciril Metodova I. ljubljanska moška podružnica** ima svoj občni zbor v petek 6. novembra ob 6 uri zvečer v družbi pisarni Beethovnova ulica 2. 381n

— **Martinov večer šentpeterske Ciril Metodove podružnice** se vrši v soboto 14. novembra zvečer v restavraciji glavni kolodvor. 382n

— **Fotoklub - Ljubljana.** Član, izvršite svojo člansko dolžnost pred izrednim občnim zborom 11. t. m. Tajnik vam je na razpolago vsak delavnik od 10 do 12 in od 20 do 21 ure v priestnem lokalu, v Strossmayerjevi ulici 4 (nasproti II. drž.

realne gimnazije na Poljanah), kjer dobite članske izkaznice in kjer se sprejemajo novi člani. Prepisi pravil se dobe stotam.

— **Christofov učni zavod sprejme** še nekaj gojencev v večerni tečaj. Priglasitve ob pol 8. zvečer na Domobranski cesti 7—1.

— **Društvo trgovskih potnikov** in zastopnikov v Ljubljani je prejelo od g. Ivo Schusterja, trg. zastopnika, za šifrerjev fond 50 Din v počastitev mesto cvetja blagopokojnega Antona Krča, trg poslovodje.

— **Otvoritveni večer plesnih vaj** diplomiranih tehnikov bo 6. novembra ob 20 v dvorani Trgovskega doma. Vabila so razposlana in se lahko še dobe. Vstop je do voljen le vabljenim.

— **Prirodnoznanstvena sekcija Muzejskega društva** ima v petek 6. novembra t. ob 18. svoje redno predavanje. Predava bo dr. Oskar Reya, upravnik meteorološkega zavoda, o oblačnosti in megli v Sloveniji s posebnim oziranjem na ljubljansko meglo. Predavanje bo v predavalnici mineraloškega inštituta na univerzi Vs. člani in prijatelji društva, pa tudi vsi, ki se zanimajo za vremenske razmere, najviljudneje povabljani. Vstop prost.

— **Damsko perilo,** ribana, šifon in svilen, v krasni izbiri, šterk nasl. Karničnik, Stari trg 18.

Velemestni večer v Ljubljani

Kaj vse človek vidi in doživi, če hodi v večernih urah po mestu

Ljubljana, 4. novembra.

Snoči je bila Ljubljana na prvi pogled povsem takšna, kot je vsak večer. Ljudje so začeli vrveti po ulicah križem kračem ob 18. kot v Parizu. Zlasti je postala kar naenkrat živahna Selenburgova ulica, pred slehernim izložbo so stali ljudje v gruclah, pri Tiskovni zadrugi bi najraje zlezli kar v škornje tistega gorenjskega, Gasparijevega očanca, pred pošto so se borili za tramvaj, ob bifeju so bili vsi slepi zaradi velemestne reklame — in kaj bi še naštevali! Vse se je itak zdelo kot vsak večer. Tudi kostanjari so se bahali na vseh koncih in krajih z vročim kostanjem in bobnali po pečeh, ljudje so se pa zbirali okoli njih s polnimi žepi drobiža. Znano je, da ljudje prvega v mesecu računajo, kako bi razdelili plačo, drugega denar obračajo, tretjega in četrtega ga menjavajo, potem se pa goste s kostanjem.

Toda prizori pri kostanjarih se gotovo ne zde nikomur velemestni, vendar pa ne smemo pričakovati zvečer v Ljubljani kakšnih banditskih napadov in sploh ničesar tako prijetnega. Pri nas ne vidiš zvečer niti frakov in ne cilindrov drugje kot v izložbah, pač pa naletiš na povsem domače prizore, npr. skrbne boljše polovice pehajo svoje dvakrat slabše zakonske ostanke iz velemestnih nočnih lokalov.

— **Ti pokora plesniva, ti!** Niti večerjat ne pride! Doma te pa čaka pismo, da plačaš stanarino! Salamska kolera! Smrt te potiplji! Ala, marš!

Možiček je bil tako zmeden, da ni vedel, v katero stran jo naj ubere, pa se je neprestano zaletaval v svojega angela varuha. Končno se je tako zapletel, da je telebnil sredi najhujše gneče na cesti. Žena je vedela, da ga ne sme prepustiti žalostni usodi, ki bi ga vodila zopet v gostoljubne hiše, zato ga je prišla za ovratnik z eno samo roko ter ga dvignila kot stara mačka mlado.

— **Saprotot,** to je pa korpus! — se je oglašil nekdo spoštljivo iz množice.

Takšni večeri so pri nas samo prve dni v mesecu, sicer pa ljudje marsikaj prezre, čeprav so zelo pozorni, kar se jim včasih tudi obnese. Zvečer se namreč pojavijo takšni in takšni ljudje, ki si podnevi ne upajo na svetlo. Banditov res ni v našem mestu, takšni prizori pa ne grejo ljudem nič na živce — npr. ob vsakem vogaču ti pošepne na uho možak ali ženska, največ je pa otrok, da bi se ga usmilil.

— **Gospod,** prosim, ne zamerite mi, tako me je sram, pa kaj hočem. Res težko prosim, pa moram, saj veste, kako je, če mora človek skrbeti še za otroke. Morda bi dinarčka tako zelo ne pogrešali...

Kaj hočemo, Ljubljana je pač velemestno! Ni čuda, če te ustavi ženska, ki pravi, da bi se zaljubila vate, če bi bila mlajša.

— **Hčerka** se šola, ko bi vas smela prosiiti...

Solze so ji pretrgale prošnjo.

— **K čevljarju** bi morala iti punco po čevlje, objublja je, da jih bo do večera popravil. Drugače jutri ne more v šolo. Saj človek strada, pa vseeno ne gre. Tako sem vam hvaležna, da me poslušate. Vi ne veste, človek vse stori za otroka. Ko bi bila mlajša...

Poslušaj, pa res ne veš, kaj bi pripomnil, težko je pač razumeti križe in težave ljudi, o katerih sploh nihče ne ve, da so na svetu. Hodiš po mestu, srečuješ ljudi, pa ne veš kakšne, potem te nekdo ustavi. Hm, ta je pa lepa! To je vse, kar ti pride pametnega na misel. Ko se začne mračiti, se vlije cela reka žensk iz tobačne tovarne, a bi jih niti ne opazil, če bi že od daleč ne dišalo po tobaku Kadilcu se začno cediti sline ter blagruje delavke. Mračno je, pa so vse tako sivih obrazov. Druge se ljudje samo izprehajajo, največji problem se jim zdi, ali je bolje kupiti kostanj dvakrat po dinarju ali enkrat za 2 Din. Vse je pri nas tako enostavno, domače. Zato človeku precej časa zveni v ušesih: Ko bi bila mlajša... za otroka... Ne zamerite... saj človek nerad, pa mora...

— **Glej** jo no, kaj pa iščete? je zavpil na nekem stavbišču nočni čuvaj nad žensko.

Obstala je kot okamenela.

— **Rada** bi skuhala malo krompirja za večerjo, pa... Tam pri tistem mostu se skrilem, zdaj je že temno, da me ne bo nihče videl. Saj ni menda takšna tatvina pobrati tiste blatne trske — pol kile lesa. Sklonila se je še bolj ter se odhitopila po stnem nabrežju v noč. Morda je čuvaj ni opazil ter je tedaj že kuhala krompir, ko se je v Ljubljani začelo velemestno nočno življenje, zdehanje po kavarnah in sklepnanje jazza po plesnih dvorinah.

Zvočni kino Ideal

Liane Haid

v krasnem filmu

Bohemska ljubezen

Walter Rilla — Oskar Karlwels

PREMIERA!

Ob 4., pol 8. in 9. zvečer.

Iz Celja

— **Vpokojeno učiteljstvo** iz Celja in okolice bo imelo svoj mesečni sestanek v torek 10. t. m. ob 16. v gostilni »Pri mestu« g. Nateka na Bregu.

— **Prvovrsten glasbeni užitek** bo nudil drevi koncert vijolinskega virtuosa Karla Rupia v mali dvorani Celjskega doma. Zaradi obolenosti prvotno določenega pianista Marijana Lipovška bo spremljal Rupia na klavirju prof. Janko Ravnik. — Vstopnice se dobe drevi pri blagajni pred vhomod v dvorano. Pričetek koncerta bo ob pol 21.

— **Državni vpokojenci iz Celja** se zbere drevi ob 20. v klubovi sobi Celjskega doma, kjer se bo razpravljalo o nedeljskih volitvah in ureditvi bednega vpokojenskega položaja. Na dnevnem redu so tudi volitve novega odbora vpokojencev. Nihče naj ne ostane doma!

— **Ukinitev samostojnih občinskih naklad.** V smislu zadnje odločbe finančnega ministrstva in dopisa banske uprave celjska mestna občina v prihodnjem proračunskem letu ne bo več smela pobirati najemninskega vinarja, vodarine in kanalske pristojbine. Zato bo mestna občina v l. 1932. pobirala vodarino in kanalsko pristojbino le po dejanski uporabi. V mestu so bili v vse hiše montirani potrebni vodomeri.

Tramvaj podrl starko

Zadnje čase se množe tudi tramvajске nesreče v Ljubljani. Zadnje mesece smo imeli štiri lažje nesreče, od katerih je ena celo končala s smrtjo. Tudi davi se je pripetila precej težka nesreča, katere žrtev je postala neka 60 do 70-letna starka. Okrog pol 9. je prišla na Vodnikov trg neka ženska in hotela prekorčiti tir, v tem hipu je pa privozil tramvaj in jo podrl. Po drugi verziji je ženska stala na pločniku, in ko je privozil tramvaj od Poljan proti magistratu, je hotela dva metra pred vozom cestne železnice prekorčiti tir. Voznik je z vso silo zavrl voz, toda bilo je že prepozno. Starka je prišla med tramvaj in robnik ter nezavestna obležala.

Tramvaj se je ustavil, ljudje so pa naglo obvestili bližnjo reševalno postajo, naker je reševalni avto ponesrečenko pripeljal v bolnico. Tam so ugotovili težke poškodbe in pretres možganov, ker je bila pa ponesrečenka še nezavestna, niso mogli zvedeti kdo je; vedo samo, da se piše Zajc. Nesrečna ženska se vse dopoldne ni zavedla in je njeno stanje zelo kritično.

Prijatelj med seboj

— **Kdo** je ta grda ženska tam v veži?

— **Moja** žena.

— **O,** pardon, oprost, zmotil sem se.

— **Ti** se, pač pa jaz.

Emile Gaboriau;

Vampirji velemesta

Roman

Dovolj! — ga je prekinil Norbert. — Ali mi bo tožba pripomogla oženiti se kljub odporu gospoda de Champdoce?

Dauman je bil v zadregi. Zavedal se je, da bi se dalo to storiti, toda če bi komu povedal, vse in kaj namerava, bi si prekrizal vse račune.

Odgovoril je torej pogumno:

— Ne, gospod markiz.

— Torej ne bom tožil. Champdoci so prali svoje umazano perilo vedno v rodbini; tudi jaz storim tako.

Norbertov samozavestni glas je presenetil Daumana.

— Če bi smel gospodu markizu nekaj svetovati.

— Svetovati? Ne. Moj sklep je že storjen. V štirindvajsetih urah bi potreboval mnogo denarja, dvajset tisoč frankov.

— Mogel bi ga dobiti, gospod markiz, samo drag, zelo drag bi bil ta denar.

— E, kaj za to!

Gospodinja de Sauvembourg je hotela nekaj ugovarjati, toda Norbert jo je prekinil.

— Kaj ne razumete, Diana? — je nadaljeval razburjeno. — Kaj ne slutite mojih nakan? Najino življenje tu bi bilo samo dolgo mučenje, trdosrčnost in starokopitnost najinih roditeljev naju loči... Pobegniti morava iz te strašne ječe. Odpotujeva... Nič me ne skrbi, da bi ne našla varnega zavetišča, kjer bova srečno živela.

— Toda to je blaznost! — je vzkliknil prestrašeni Dauman.

— Mislite tudi vi tako, Diana? — je vprašal Norbert.

Dekle je molče povesilo glavo.

— Zasledovali bi naju in nedvomno kmalu tudi našli, je pripomnil Dauman.

— Tiho! — je zapovedal Norbert osorno.

Pokleknil je pred Diano in jo vprašal z drhtečim glasom:

— Ali je res, Diana, da bi se obotavljali zaupati mi svoje življenje, če bi vam prisegel, da vam posvetim vse svoje misli in želje? Ali boste odklonili pobeg, če vas na kolenih prosim, da pobegnete z menoj?

Na izpremenjenem Dianinem obrazu se je poznal silni boj, ki ga je bila v svojem srcu.

— Ne morem, — je odgovorila končno, — ne, ne morem.

— In kaj vas zadržuje?

Ponosno je vstala in odgovorila mirno:

— Vest.

Norberta je ta odgovor zelo potrl.

Pokopal je zadnjo njegovo nado in zdaj je spoznal, da ni sile na svetu, ki bi mogla odvrniti Diano od njenega sklepa.

Diana je pa nadaljevala:

— Da, vest, ki jo moram poslušati, kajti njen glas se ne da zatreti; to mi prepoveduje vest, ki mi je dajala doslej pogum, da sem hodila ponosno dvignjene glave mimo škodoželjnih in obrekljivih ljudi. Zdaj mi je pa zaklicala: Stoj! In moram jo ubogati.

— Kaj bi se pa zgodilo z vami, če bi odšel brez vas?

Tega vprašanja se je Diana menda ustrašila. Zaihtela je in konec je bilo vse njene energije.

— Vem dobro, kaj me čaka, — je dejala tiho. — Vidi va se zadnjikrat. Zdaj se vrnem v grad, kjer najbrž že vse vedo. Očeta najdem razjarjenega. Grozil

mi bo, posadi me v kočijo in jutri... bom v samostanu!

— Ah, nikoli! Mar ne vem, da bi to pomenilo vaše počasno umiranje; kaj mi niste sami tega povedali?

Skočil je k nji, da jo prestreže, ker se je bila opotekla.

— Da, — je odgovorila, — toda to mora biti, to je moja dolžnost... Rešitev je sicer še mogoča, toda zgoditi bi se moral čudež, da bi vaš oče privolil v najino poroko. V samostanu bom živela od svojih spominov... Sicer pa, če je breme tako težko, da človek pod njim omahuje, se ga pač otrese... Bog tega ne more kaznovati. Agonija bo trajala samo tako dolgo, dokler bom hotela.

Segla je v nedrja in privlekla na dan črno stekleničico. Norbert je razumel, kaj hoče reči s tem.

— Nesrečnica! — je vzkliknil.

Hotel ji je iztrgati stekleničico iz rok, pa se je branila; nekaj časa sta se ruvala, končno se mu je pa le posrečilo dobiti jo.

Diana ga je rotila, naj ji stekleničico vrne, pa se ni dal preprostiti. Potem mu je pa presenetljivo točno povedala, kakšen strup je v nji in kako učinkuje.

— O, vrni mi ta strup, prijatelj! — ga je prosila... To nič ne boli... deset sekund, pa je konec... človek niti ne tarna... ščipec tega praška v vino ali kavo... In nihče ne bo slutil, kako se je zgodilo...

Pri misli, da hoče ljubljeno bitje umreti samo zato, ker se poslavlja od njega, je Norbert začutil, da ga zapuščajo zadnji ostanki zdrave pameti.

— Diana! — je ponavljal sklonjen k nji, — Diana!

Ona je pa nadaljevala kakor v omotici:

— Umreti!... po takih sladkih nadah! Ah, gospod de Champdoce, vi ste res neumljeni! Pripravili ste me ob srečo, potem ste mi vzeli še deklško čast, sedanjost in bodočnost... Zdaj potrebujete še moje življenje in ubijate me... Usmilite se me, gospod vojvoda!

Norberta je obšla divja jeza na očeta. V njegovi glavi se je bil baš poridil strašen načrt. Dvignil je Diano in jo posadil v Daumanov naslanjač.

— Ne, ne zastrupiš se, je dejal hropeče, — in jaz ne odidem... Moja boš, a ta strup, ki je bil namenjen tebi, bo kazni in osveta.

In ves besen je odšel.

Norbertovi koraki še niso bili utihnili na hodniku, ko je prihitel Dauman v svoj kabinet. Bil je mrtvaško blede in šklepetal je z zobmi. Pogovor med Diano in Norbertom ga je bil strašno razburil. Kmalu po Norbertovem prihodu je bil smuknil pod nekakšno pretezo iz sobe, toda ostal je pri vratih ter nastavljal po vrsti uho in oko na luknjico v ključavnici.

Ko je pa prihitel v kabinet, je pričakoval, da najde Diano v hudem živčnem napadu, pa je obstal ves presenečen na pragu, kajti Diana je stala mirno pri oknu in zrla za odhajajočim Norbertom.

— Kakšna ženska je to, kakšna ženska! — je mrmral sam pri sebi.

Norbert je bil baš zavlil s ceste na stezo in Diana ga ni mogla več videti; obrnila se je.

Bila je blede, toda ne preveč. Njene veke so bile rdeče in zabuhle, toda iz oči ji je odseval zmagoslaven ponos.

— Jutri, dragi moj, jutri bom vojvodinja de Champdoce.

Potem je pa mirno odšla. Dauman je omahnil po njenem odhodu v naslanjač, podprl si je glavo in začel razmišljati.

Ta hip se je morda že zgodilo. Kje neki je zdaj Norbert, kaj počenja?

Lečenje s potenjem

Na kaj moramo paziti, če hočemo pregnati bolezen s potenjem

Dan za dnem slišimo od ljudi, ki kašljajo ali ki so nahodni, da se morajo pošteno spotiti. In znano je, da je močno potenje pri večini težkih boleznih znak, da se je obrnilo bolniku na bolje. Pot izloča potne žleze, ki jih ima človek v koži tik pod površino. Potne žleze niso razvršene v koži enakomerno, temveč jih je na enem kraju več, kakor na čelu in pod pazduho, na drugem pa manj, kakor na pr. na prsih. Iz telesa se pa ne izloča samo voda, temveč gre s potom iz njega tudi telesna toplota, kolikor je je preveč in sicer tako, da se s potenjem koža ohlaja. Zato s potenjem v prvi vrsti znižujemo telesno toplotu. Iz telesa se pa izločajo tudi razne soli in druge snovi. Da je to res, nam priča pot, ki ima oster duh in slan okus, posebno če se razkaja na koži. Zato domnevamo, da se s potom izločajo iz telesa tudi soli, ki lahko povzročijo ali pa so v resnici povzročile bolezen. Zato skušamo bolnika pripraviti do potenja.

Pri tem pa moramo biti previdni. Človeško telo je sestavljeno iz približno 35% gostih snovi in 65% vode. To ravnotežje mora vedno ostati ohranjeno, če nečemo škodovati svojemu zdravju. Če se človek preveč potuje, se ravnotežje med gosti in tekočo podlago izpreminja v človekovo škodo ali z drugimi besedami rečeno, človek postane bolj »koncentriran«.

Zato mora poteči se človek piti, kar tudi instinktivno dela vedno, če se močno potuje. Če torej lečimo človeka s potenjem, mu moramo dati mnogo piti in sicer najboljše je kar vnaprej toplega čaja, mleka, limonade itd. Pri močnem potenju, kakršno je potrebno bolniku, ves organizem hudo trpi. Zato ostane človeku po vsakem močnem potenju občutek slabosti in zato moramo biti s tem načinom lečenja pri ljudeh slabega srca in močnejšega krvnega pritiska zelo previdni. Če opazimo, da začne bolnika med potenjem boleti glava ali da mu srce močno utripa, je treba potenje takoj prekiniti.

Z bolnikom, ki ga hočemo prepotiti, ravnamo takole: Zavijemo ga v volneno odejo, glava mora ostati prosta, damo mu vročega čaja, vročega mleka ali vroče limonade, kar mu pač bolj diši. Pot se kmalu pojavi in bolniku ni treba dajati aspirina, niti nobenih drugih umetnih sredstev. Bolnika pustimo zavitega približno dve uri, potem ga pa umijemo s toplo vodo in pustimo v zakurjeni sobi nekaj ur v postelji. Bolnik se seveda ne sme potiti pri odprtih oknih, kajti nekaj drugega je, če spi zdrav človek pri odprtih oknih, kakor pa če se bolnik potuje. Tu je prehlajenje zelo verjetno in seveda tudi zelo nevarno.

Pretrčljiva tragedija

Pretrčljiva tragedija se je odigrala v nedeljo popoldne v Doloplah pri Olovcu. V ondodni tovarni je bil zaposlen kot kurjač 45-letni Silvester Tomašek, oženjen in oče 5 otrok. V nedeljo, ko so ljudje hodili na pokopališče, se je odigrala v Tomaškovi rodbini grozna tragedija. Tomašek je ostal doma s hčerko Ruženo. Naenkrat je stopil k nji, ji nastavljal na levo sence vojaško pištolo in sprožil. Kroglja je izstopila na desnem senu. V naslednjem hipu si je Tomašek nastavljal revolver na čelo in že se je onesveščen zgrudil k smrtnoranjeni hčerki.

Na strele so prihiteli sosedi, ki so poklicali orožništvo. Očeta in hčerko so prepeljali v bolnico, toda oče je že med prevozom umrl, hčerka je pa umrla v ponedeljek jutraj. Oblasti so uvedle preiskavo, ki je ugotovila, da je bil Tomašek na svojo hčerko strašno ljubosumen. Očetova ljubosumnost je bila neposredni povod tragedije.

Nov orjaški zrakoplov

V Friedrichshafnu ob Bodenskem jezeru grade orjaški zrakoplov »LZ 129«, ki bo po svojem obsegu zasenčil vse zrakoplove, kar so jih zgradili z nemško pomočjo zadnje čase v Ameriki. Obsegal bo celih 200.000 kubičnih metrov. »Grof Zeppelin« meri v premeru 30,5 m in je dolg 235 metrov, novi zrakoplov bo pa meril v premeru 40,25 m in bo dolg 247,75 m. Ker je helij, na katerega ima monopol Amerika, mnogo predrag, so si pomagali konstrukterji novega orjaškega zrakoplova na ta način, da so namestili pod zaščitne plasti helija z vodikom napolnjene balončke.

Potnikom je v novem zrakoplovu namenjena gondola z dvema krovoma, ki ju veže dvojno stopnišče. V gornjem nadstropju je 26 kabin in vsaka ima po dve postelji, poleg tega pa še jedilnica, promenalni hodnik, salon in knjižnica. V spodnjem nadstropju bo kuhinja,

mu jih je pokadil. Naročil je nekaj škatlic čisto posebnih cigar, v katerih so bile namesto tobaka smeti. Zdaj pa kar kadite, si je mislil na tihem. Zgodilo se je pa, da si je eno teh cigar prižgal sam.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše

To pravimo

Mi pravimo, da ima »Slovenec« prav, ker piše v nedeljski številki pod »Kaj pravite?«, da bodo pri vstopu na pokopališče zbirali za bedne. »Katoliška Karitas« ima široko polje, pravi dalje. Spomnil sem se »Jutrovega« poročila, pred dnevi, da je rapež v Rimu pri sv. maši za omiljenje socialna beda jokal. Spomnil sem se, da bi socialna beda veliko lažje omilila, če bi ne jokal, ampak razdelil milijardne vrednosti in premoženje med reveže po Kristusovem zgledu, kajti njih kraljestvo ni od tega sveta in življenje v uboštvu je bil tudi njegov nauk. Spomnil sem se, da ima Katoliška cerkev in redovi po vsem svetu ogromne zaklade, ki so dostikrat mrtvi, pa bi s temi, če bi jih razdelili po principih Kristovega nauka med reveže, omilili socialno bedo v veliki meri.

In v istem »Kaj pravite« ter na 6. strani istega lista sem čital hud izpad, ker je bila na gledališkem repertoarju »Viktorija in njen huzar«. (Istega dne so igrali v Mariboru opereto: »Cirkuška princesa«, v Zagrebu opereto: »Trije mušketirji«, v Beogradu balet »Raymonda«). Iz tega napada ne sije krščanska ljubezen, kaj šele ljubezen do bližnjega ali celo do sovražnika. Ko sem čital tisti napad, sem imel občutek nekrsčanskega gneva, bolnih živcev in strupenega žolča. Tega dne, ko po vseh krščanskih rodbinah molijo zvečer sv. rožni venec, bi »Slovenec« ne smel dopustiti, da čitajo Kristijani v katoliškem listu izraze gneva. Sicer pa, kdor hoče poštati spomin mrtvih resnično in s srcem, tega ne briga, če je v Matici vesel ali tragičen film. Nekateri pa so tako srečni in nimajo nikogar obžalovati — teh ni mogoče prisiliti, da postanejo iz solidarnosti žalosni.

Doslednost in logika sta lepi čednosti. »Slovenec« bi moral prvi vedeti, da je repertoar, nad katerim je javnost »ogorčena« (kolikor sem zvedel od drugih obiskovalcev gledališča) propagiral v prvi vrsti »Slovenec« glasbeni referent. Sicer Vas pa še sedaj prosim g. urednik, da mi prepusite v Vašem cenjenem listu ob prvi priliki par vrstic za onega, ki je po vrsti napadal večino naših glasbenih institucij z izjemo tistih, ki so bližje »Slovencu«.

Moderni človek.

— Čestitam, gospodična. Šlišal sem, da se možite. Ali že imate stanovanje?
— Kaj še! Pri tako hudi stanovanjski krizi ga niti ne iščeva, pač sva si pa že kupila motocikel s priklopo.
— Kako se počutite, milostiva?
— Slabo, gospod doktor, slabo. Strašno me trga po vsem telesu. Roke ne morem dvigniti niti nad glavo, z nogami je pa isto.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakah. Za odgovor znakom! — Na vprašanja brez zamke ne odgovorjamo — Najmanjši oglas Din 5 —

TRGOVSKO UČENKO

dobro računarico, za katere poštenost jamčijo starši, sprejem v večjo trgovino na deželi. Ponudbe na naslov: Josip Rudman, trgovina, Krška vas, Brežice. 3063

NA OBROKE

lahko kupite kar potrebujete skoraj v vseh večjih ljubljanskih trgovinah s posredovanjem Kreditne zadruge uetajnih trgovcev v Ljubljani, Cigaletova ulica 1 (pri sodniži). 93/L

POSESTVO

lepo in pripravno, primerno tudi za obrtnika, v srednji trga Mokronog, prodam za Din 150.000. Plačljivo tudi s hranilno knjižnico. Poizve se pri Alojziju Borštnarju, Bruna vas, p. Mokronog. 3066

Predtiskana ročna dela za vse!

Stenski prti Din 7.—, Stenski prti rdeči ali modro obrobjeni Din 10.—, prtiki od 1.— Din naprej, blazine, milice itd. Novi vzorci, čisti tisk, dobro blago.

Matek & Mikeš, Ljubljana poleg hotela Štrukelj

Vezenje zaves, perila, monogramov, entlanje, ažuriranje. »Breda« žepni robci komad Din 2.—, beli in barvasti batisti žepni robci vezeni komad Din 6.—.

MIZARSKI POMOČNIK

vojašine prost, več v stavbenem in pohištvenem mizarstvu, špedane stvari, išče službo. Peter Prebil, Martin hrib št. 2, Logatec. 3067

STANOVANJE SE ODDA

v novi hiši 300 Din mesečno, 2 sobi, kuhinja, drvarnica, stranišče, 50 m² vrta, Cesta dveh cesarjev, nasproti št. 14.

BUKOVA DRVA

TRBOVELJSKI PREMOG

pri tt.

»KURIVO«

LJUBLJANA, Dunajska cesta št. 33

(na Balkanu)

Telefon 34—34

Vsak je lahko srečen

le prilike ne sme zamuditi

Prilika je dana. Ta teden so naprodaj naše srečke drž. razr. loterije v vseh podružnicah »Jutra« in v podpisani hranilnici. Ne zamudite jih pravčasno kupiti. Brez srečke ni blagostanja.

Zadruga hranilnica r. z. o. z., Ljubljana, Sv. Petra c. 19

Večja množina makulaturenega papirja naprodaj po zelo ugodni ceni

Naslov pove uprava Slovenskega Naroda

Trajno ondulacijo

na najmodernejšem aparatu, garantiran uspeh, ter barvanje las — izvršuje

damski salon »POLANCA«

Ljubljana, Kopitarjeva ul. 1

Ribiške potrebščine

vedno v zalogi
F. K. KAISER, puškar, Ljubljana, Kongresni trg.

Za damske plašče
Najnovije vzorce in veliko izbiro ter najfinije angloško in češko blago za nabavite najugodnejše v meščani trgovini sukna
Novak, Ljubljana
Kongresni trg št. 15
(nasproti Nunske cerkve)
Prvo vrsto blago in najceneje